

MIELIPIIDE

Yhteystiedot: PL 71, 00089 Sanoma
 hs.mielipide@hs.fi
 +358 9 1221 ma-pe 12.00–12.30

• Toimitussihteeri: Teija Kallio • Toi

Koulumenestys: Kodin sosioekonominen asema näkyy lasten osaamisessa

HS MIELIPIIDE 10.2.2017

Filosofian opiskelu parantaisi oppimistuloksia

Tuoreen Pisa-tutkimuksen valossa suomalaisten 15-vuotiaiden oppimistulokset ovat eriarvoistuneet. Luonnontieteiden osaaminen on heikentynyt yleisesti, ja sukupuoliero aiheen hallinnassa on kasvanut edelleen tyttöjen hyväksi. Lukutaidossa pojat ovat jopa vuoden oppimäärän verran tyttöjä jäljessä peruskoulun päättyessä.

Kodin sosioekonominen asema näkyy luonnontieteiden osaamisessa noin kahden vuoden opiskelua vastaavana kuiluna. Tutkimusten mukaan koulutuksen ja huono-osaisuuden periytyvyys näkyy selvästi.

LUONNONTIETEIDEN, matematiikan ja lukutaidon parantamiseen ja epätasa-arvoisen kehityksen katkaisemiseen on siis etsittävä lääke. Yllättäen se saattaa löytyä filosofian opettamisesta peruskoululaisille.

Laajan Britanniassa tehdyn tutkimuksen mukaan 9- ja 10-vuotiaiden koulumenestystä saatiin parannettua merkittävästi opettamalla oppilaille vuoden ajan filosofiaa yhden viikkotunnin verran muun opetuksen lisäksi. Ero filosofian opetukseen osallistuneiden ja vertailuryhmän välillä oli merkittävä.

FILOSOFIAN opetukseen osallistuneet lapset paransivat osaamistaan sekä matematiikassa että lukemisessa keskimäärin kahden kuukauden lisäopiskelua vastaavalla hyppäyksellä. Saatu etu suhteessa verrokkeihin oli havaittavissa tilastollisesti vielä kaksi vuotta tutkimuksen jälkeen.

Köyhemmistä perheistä tulevat lapset saivat vielä merkittävämpiä etuja. Heidän osaamisensa sai lukemisessa neljän, matematiikassa kolmen ja kirjoittamisessa kahden kuukau-

den lisäopiskelua vastaavan hyödyn.

Selitys näin merkittävälle hyödyllä lieenee se, että filosofian opettaminen harjoittaa oppilaisissa yleisiä ajattelun taitoja, joiden merkitys myös matematiikan ja tieteiden ymmärtämisen kannalta on tärkeää. Johdonmukaisen ajattelun oppiminen antaa siis etulyöntiaseman suhteessa niihin, jotka joutuvat oppimaan tätä taitoa vain muun opiskelun ohessa.

NÄMÄ taidot ovat ymmärrettävästi tärkeitä nykyisessä työelämässä. Tietoyhteiskuntamme monet ammatit edellyttävät kykyä loogiseen ja käsitteelliseen ajatteluun, argumentointivalmiuksia sekä kykyä reflektoida vaihtoehtoja ja omia näkemymiä kriittisesti.

Sama pätee ilmaisutaitoihin ja itsevarmuuteen. Tutkimus raportoii, että filosofiaa opiskelleet koululaiset olivat paranta-

neet myös näitä taitoja. Filosofian opettaminen jo peruskoulussa voisi siis olla hyvä ja halpa lääke oppimistulosten parantamiseen ja niihin liittyvän eriarvoisuuden vähentämiseen.

TUTKIMUKSESSA käytetyn opetuksen kustannuksiksi tuli alle kaksikymmentä euroa oppilasta kohti. Summa koostui pääasiassa opettajien kouluttamisesta opetusmetodiin. Opettajien pyyssessä samoina vuosittaiset pannonukset jäisivät myöhemmin siis tätäkin pienemmiksi.

Enää tarvittaisiinkin lisätutkimusta Suomen peruskouluihin parhaiten soveltuvasta opetusmuodosta sekä päättäjiltä tahtoa ryhtyä lisäselvityksiin.

Kokeilut voitaisiin aloittaa alakouluissa uuden laajemman valinnaisuuden puitteissa.

Jani Sinokki

filosofian tutkija

Turun ja Jyväskylän yliopistot